

I- Yann-Loeiz Votorel (pp. 5-14)

A- Geriaoueg :

1) Klask er geriadur :

tarzh-an-deiz (p.9) :

kuzh-heol (p.9) :

puilh (p.10) :

Petra eo ur c'hi « klañv » (p.11) ?

kimiadiñ (p.12) :

piltrotat (p.14) :

2) **An araogenn « evidout da »** a dalv « daoust ma 'z out » : « Evidout da vezañ bras » zo « Daoust ma 'z out bras ». Displeg ar frazennoù-mañ gant an araogenn « evit » ha klok anezho :

Daoust ma 'z on bras... =

Daoust ma 'z out bihan... =

klañv ... =

Daoust ma 'z eo speredek a-walc'h... =

Daoust ma 'z omp niverus... =

Daoust ma 'z oc'h

Daoust ma 'z int pell... =

B- Goulennoù :

1- « *Na zisoñj ket ar mouchoueroù, al loaioù hag ar skudelloù koad lakaet a-gostez gant da dad...* » (p.10). Da betra e c'helle servijout kement-se d'ur pilhaouaer. Perak o c'hase gantañ d'ober e droiad ?

2- Da betra e servij ar mein Koadri ? (*Barrenn ar respontoù gaou.*)

Da bellaat an arvar, an dañjer.

Da sevel tiez

Da vannañ d'ar chas klañv.

Da zougen chañs vat d'an dud.

3- Petra a oa c'hoarvezet ganto e miz meurzh ? (*Kelc'h ar respontoù mat.*)

Taget e oant bet chas kounnaret.

Tapet e oant bet gant an Dispac'h er c'hêrioù bras.

Laeret e oa bet traoù en o c'harr.

Paeet e oa bet ur skudellad sistr dezho gant ur menajer.

Faziet o doa karr peogwir e oant mezv.

4- Petra eo an Dell-holen (p.12) ? (*Barrenn ar respont gaou.*)

Un Itron.

Un tailh.

5- Sell pajenn 14 peseurt deiz eus ar bloaz emeur. Penaos eo an amzer ? Eus pelec'h eo aet kuit Yann-Loeiz evit beure, ha pelec'h ez erruo fenoz ? Klask al lec'hioù-se war ar gartenn pajenn 118.

II- Mab e dad eo Kadiou ! (pp. 15-25)

A- Geriaoueg :

- 1) staen (p. 18) : metal gwenn-louet a c'heller labourat aes.
mendare ha... (p.20) : En em c'houlenn a ran ha ....
yar beliet ! (p.23) = kazh gleb !: den aonik
gedal (p.24) : gortoz

2) Klask er geriadur :

ostiz (p.15)
pratikoù (p.15) :
pizh – bezañ pizh (p.16) :
« N'eo ket pizh gant e alioù. » (p.16) :
disaouzan (p.18) :
gounideg (ls. gounideien) (p.24) :
« M'en tou ! » (sellout ouzh « touiñ ») (p.24) :
gouloù-deiz (p.25), klask ur ger kenster :
kolo (p.25) :

B- Kompren ar skrid

1) Lavar en ur frazenn peseurt keloù en doa Lom Votorel da lavarout da Yann Doser e miz ebrel tremenet.

- 2) Piv eo Goulven Salaun ?
- un eskob,
- un emsaver,
- ur mignon da Yann-Loeiz
-ur pratik.

3) Piv zo bet skrapet gant emsavidi Naoned ?

4) Peseurt yezh a veze komzet e Naoned e 1645 ?

5) Ro anv daou dailh o doa ar gouerien da baeañ :

-
-

6) Da belec'h emañ Yann-Loeiz o vont ?

7) Penaos eo doareet Katell ?

blev	*	*	mistr
daoulagad	*	*	stank
dargreiz	*	*	rodellet
		*	divent

8) Petra a fell d'ar baotred zo en davarn ober ?

III- Lod a oa bonedoù ruz ganto en o fenn (pp.27-35)

A- Geriaoueg :

1)

an toksin (p.28) : kloc'h-galv, a son stank ha buan da gas keloù eus un arvar bennak da dud ar barrez.

Klask unander ar gerioù-mañ ha tres ar binvioù-se :

filzier : _____

filc'hier : _____

ferc'hier : _____

bizhier : _____

2) Klask er geriadur :

an engroez (p.30) :

ar vandore (p.30) :

dre gaer pe dre heg (p.30) (klask er pennad « heg ») :

fardiñ (p.33) :

Petra a dalv « HS. » e pennadoù ar geriadur ?

B- Kompren ar skrid

1)Perak e soñj Yann-Loeiz en Hollandiz da gentañ ? Petra a soñj gentañ emañ o c'hoarvezout ? (p.28)

2)E pet iliz e sone ar c'hloc'h-galv ? Ha kalz a dud a oa o tont da glask gouzout pezh a c'hoarveze ?

3)Piv, e gwirionez, en deus lakaet ar c'hloc'hoù da seniñ ? Perak ?

4)Daoust hag ar veleien a ya gant an emsavidi a youl vat ? (p.30)

5)Petra a dap an emsavidi da gentañ pa en em gavont er c'hastell ?

-an arc'hant,
an delwennoù

-ar gwin

-ar foenn

-6) Perak ez eo dipitet an emsavidi an deiz-se ?

-7) Pelec'h emañ markiz de La Coste, gouez da Jakez ?

C- Preder

Perak ez eo gant kloc'h an ilizoù e veze galvet an dud pa veze arvar er 17^{vet} kantved ?
Klask meur a abeg. Penaos e reer bremañ ?

IV-V-VI (pp. 37-56)

A- Geriaoueg :

1) Klask er geriadur :

kañfard (p. 40) :

skoed (p.37) (« Tamm trouz ebet, skoed ebet... ») :

« aet eo ar vammenn da **hesk.** » (p.43) :

mammenn :

B- Lenn ha kompren

a) **Petra** a vez kenderc'het (produet) gant milin Hued diwar ar pilhoù ?

b) Eilskriv ar frazenn a zere :

Bamet

Disablant   eo Yann Loeiz gant al labour a vez graet er vilin.

Heuget

c) Fellout a ra da Yann Loeiz deskiñ skrivañ evit :

-skrivañ lizhiri a-enep d'an aotrouien.

    skrivañ lizhiri karantez d'e zousig.

-dont da vezañ marc'hadour paper.

d) Pegoulz e labour micherourion ar vilin ? Perak ? (p.43)

e) Ha klevet en deus Yann Loeiz kalz a geloù eus ar vro gant mestr Hued ?

f) O tont eus milin Hued da Gemper e chomas Yann Loeiz a-sav war ribl an Oded. Klask pajenn 118 pelec'h emañ ar stêr-se.

VII- Aotrouù ar Gozhkêr (pp.59-68)

A- Geriaoueg :

padal (p.63) :

kasoni (p.62) :

nev an iliz (p.60) :

kerc'henn (p.63) :

arnev (p.63) :

luc'hed :

kurun :

kroug (p.65) :

disuj (p.65) :

goulenn e vuhez (p. 66)

hopal (p. 68)

mont e gouez (p. 68)

I- Al leur-zornañ (pp. 81-88)

A- Geriaoueg :

1) al leur-zornañ : en ur park e veze aozet ul leur-zouar a ranke bezan plaen-kompez ha kalet-tre evit dornañ an ed gant freilhoù. Lakaet e veze ur gwiskad douar pri (gleb) plaen war al leur, ha, goude-se, e veze pedet an amezeien da zont da zañsal evit pilat al leur ma vo kaletoc'h ha plaenoc'h.

2) Klask er geriadur :

kadour (p.81):

trec'h (p.81):

kailharet (p.81) :

hudur (p.81) :

o friedoù (p.84) :

B- Goulennoù :

1)Pegeit zo e oa echu an emsavadeg ziwezhañ ?

2)Pelec'h en em gav Yann-Loeiz ?

3)Petra emañ tud ar gêriadenn o vont d'ober ?

4)Piv en em gav e-kreiz an abadenn ?

5)Da belec'h emañ Yann Loeiz o vont war-lerc'h ? Perak eo arvarus evitañ ?

« Pilhaouaer ha Boned Ruz »

Jacqueline Favreau
emb. An Here

I- Kae da guzhat, Yann-Loeiz (pp. 89-95)

A- Geriaoueg :

gourdrouz (-où) (p.93) :
etivi (liester) (p. 94) :
kuit a (p.94) : hep
teuc'h (p.94) :
repu (p.95) :
alez-toet (p.95) :
rannañ ger (p.95) :

B- Kompren

1- Piv eo Pav-Kamm ? (kelc'h ar respont mat)

Un den nammet deuet eus den ne oar pelec'h.

Un den ali gant Mazhev Mendez.

Un den kaset gant an Dug de Chaulnes.

2- Pet a sourdarded a voe kaset gant Dug Breizh da Vreizh-Izel evit moustrañ war an emsavadegoù ?

3- Petra a dalv ar frazenn-mañ (p.94) : « Diouzh ma 'z a an traoù er mareoù-mañ e vezer kastizet kuit a brouennoù. » (kelc'h ar respont mat)

Asur eo an ar vuhez er mareoù-mañ.
Arvar zo er vro er mareoù-mañ.
Kaset e vezer kuit d'ar broioù all er mareoù-mañ.

4- Petra a ra ar Balp ?

Emañ o tec'hout kuit da Vontroulez pe da Gemper.
Emañ o sevel un emsavadeg war-du Montroulez pe Gemper.

5- Da belec'h e yelo Yann-Loeiz da guzhat ?

Da Vrasparzh.
Ne ouezer ket.
Da Gommanna.

« Pilhaouaer ha Boned Ruz »

Jacqueline Favreau
emb. An Here

I- Binimus eo an togoù-touseg (pp. 97-101)

A- Geriaoueg :

briata (p.98) :

an derc'hent (p.98) :

evit ar wezh (p.100) : dalc'hmat.

da zluzheta (p.100) : peseurt verb eo hennezh ?

B- Kompren

1- Daoust ha tu zo da gaout fiziañs er pezh a lavar Pav Kamm ?

2- Barrenn ar pezh a c'hello Yann-Loeiz debriñ e koad an Uhelgoad :

pesked - evned - gwastilli - togoù-touseg - konifled

3- Perak e lavar Katell « Yann-Loeiz... » pajenn 101 ?

Fellout a ra dezhi ez afe gant Bastian ar Balp.

Fellout a ra dezhi e teufe d'ar gegin da zebriñ un tamm boued.

Ne fell ket dezhi ez afe gant Bastian ar Balp.